Erref. kodea: LAF-209-095

Izenburua: Mixel Labegueriren inguruko ikerketa

Mixel Lateguerie jaun medikuaz

Iragan astean bi hitzez "Herriak" eman dantzue Lateguerie jaun medikuaren hil-berria. Berlze hazeteh eta radioeh ere aipatu dute heriotze hori. Eduri zaiku ilzati zaikun adixkideaz zerbait gehixago eman behar duguela hemen.

Mixel Lateguerie Uztaritzen sortu zen 1921-eko martxoaren 4-ean. Lehen eskolak herriko frezetan egin zituen. Osaba bat baitzuen L. Itoiza, piano eta orgina joite talendubsua, harekin haur-hauzetik musikaren ikasten hasi zen; gazteeik, Joseph bere anaia atalari, txistulari ona atera zen, geroxago berdin eratiliko baitzituen pianoa, orgina eta gitarra.

Uztaritzeko Seminarioan ederki egin zituen tiganen maitaho ikasgoak, sard guzietan trebe, beinan berezihi laket zituen euskara, española eta frantsesa: erdal bertsutan Francis Jammes poetaren manera kurioski hatzemana zuen.

Itamalau urtetan jadanik eskualdungodi lotu zilzaion, lehentiziko Eskualerritiarrak lagunlzen zituela eta geroxago Aintzina hazeta.

Baxilerta-ta Bordelerat jo zuen medikuen erakuspenen bilzeko; sendagintza-lanen artetik ez zilzaion Sorb-herria ahanzten: irkudianten Embata-ren ozdua zen; 1961-ean Embata berri bat sortu beharra zen.

Soturgoa iragan-eta, medikuherria Hanbon jarri zen bizi-artalzale. Gendakin, zerbitzu-egile, maitagarri, idurikuzilzaion gean Ernecart jaunari Mixelek bazuhezela politika-gizon baliosa baten gaia eta bozetarat pasatu zuen.

1962-an deputatu pasatu zen, 1964-ean Ezpeletako hontzeilari jeneral, 1965 Hanbeko anzapez.

Lege-aldi bakar batez baizik ez zuen ahalki bere deputatu alhia, aldiz hil arte iraun zuen anzapez eta hontzeilari jeneral.

Zorigaitzez familian dolu handi batzuek jo zuten: zendu zilzaizkion emaztea, seme bat eta arreba: beharrik bere fede azkarrean aurhitu

MIXEL LABEGUERIE

baitzuen penari ihardokitzeko indarra.

1974-ean hona nun senator hautatua den. Galde egiten du gizarte-egitekoen balzordean eman dezaten: deputatu izan zenean ere ehai horietaz absolutu zen. Denbeak bertze, garantzi handiko hiru lege-gai aparituta ditu: lanaho ixtripuena, langileari burujabe asuranbzarena, familien laguntzekoa. Ez ditugu ahantzi behar egin dituen urratsak ala euskararen alde, ala Euskadi hegoko erretusintuen alde.

Segur egin du laguntza ederrik harguduna horda, medichu horda, gizen zerbitzu-egile horda, beinan ez zaio behin ere galdu euskal kulturaren grina.

Euskara erotik beretarich, ahoz ala lumaz zoragarrichi bazerabilan: ez da beraz harritzeko Euskalzaindiak «urgazle» hautatu baitzuen.

Haren idazkiak berrikebari eta aldezkaritzan barrenturich daude: ikus berezihi Hizkizina, Herria, Gure herria, Indar berri, Irratzi.

Gogoan ditugu zenbaitzu: lan batean erakusten zuen nola mintzairak berna marhalzen duen adimendua; bertze batean, mediku hunarat jin berrientzat frantses-euskarazko hiztegi bat muntatu zuen erriekin aiseago mintza ahal diten heien gaitzez edo arangurez. Eta nola ez orrich haren Eskualzaleen Bilbzarreko hitzaldi hunhigarriez.

Batusun hortan Luis Dassance jaun zenaren ondokoa zen: burujagi gosa, sustatu du euskal kantua, omen-aldi batzu erachi, hala nola Ralille, Mattin, Sulaberry-ren ohorezan, eskolen artetko euskal zein gehiagotan batzu muntatu, bere herrian berean euskara eskolan fagoratuz.

Bera izana da lehen-lehenetarich euskal kantuen berritzaletan; erakutsi du nola jos ezin ahantzizko doinu izaitzangarri batzu hitz eder sendimendutsuere: terme uzten dauzkun zinta miresgarriak.

Budarich bater gabe jeinu aberats horrek lan batiosa egin du gure kulturaren alde. Eskerrak zor diozkagu.

Oztarizkarra

Docteur Michel Labeguerie

C'est à Ustaritz (Labourd) que naquit Michel Labeguerie le 4 mars 1921.

Il fit ses études primaires chez les Frères de son village. Son oncle Haizea pianiste et organiste de talent l'initia dès l'enfance à la musique, et tout jeune accompagné au tambour par son frère Joseph, il devint un remarquable tristulari, en attendant qu'il jouât également du piano, de l'orgue ou de la guitare.

Au Petit Séminaire d'Ustaritz il fut un brillant élève, réussissant dans toutes les disciplines, mais en particulier en basque, en espagnol et en français : en vers il imitait à s'y méprendre Francis Jammes.

Dès l'âge de 14 ans il s'intéressait aux problèmes basques et se mettait au service de l'eskualerrisme naissant et bientôt du mensuel Aintzina.

Ses études secondaires achevées, il prépara à Bordeaux son doctorat en médecine, sans oublier son Pays Natal : c'était l'époque d'Embata studiantina devenu Embata en 1961.

Le jeune docteur s'installa à Cambo-les-Bains comme pneumologue. Avenant, serviable, populaire, il fut découvert par Jean Errecart comme capable de tenir une place utile sur la scène politique.

Le voilà donc député en 1966, conseiller général d'Espelette en 1964, maire de Cambo en 1965.

S'il ne garda son poste au Palais Bourbon que durant une législature, il conserva jusqu'à la fin sa place à la tête de Cambo et au Parlement de Navarre.

De grandes épreuves familiales vinrent hélas ! bouleverser sa vie : il trouva dans ses convictions religieuses inébranlables la force de faire face à l'adversité.

En 1974 le voici élu au Conseil de la République. Le nouveau sénateur sollicite d'appartenir à la commission des Affaires Sociales qui l'avaient déjà intéressé quand il était député. Il a été notamment rapporteur de trois projets de lui importants : sur les accidents du travail, sur l'assurance-chômage, et sur l'aide aux familles. N'oublions pas ses interventions en faveur de la langue basque et en

ezaren da gure lehen, ongi ulertuak.

Bintzindarien zakalak eta leihoen lerrokatzeak, igaitzako ~~[illegible]~~ [illegible] kanzen. Itxura emaiten dute, izaera hori lortzeko dute teilatu-gainetik ~~[illegible]~~ kolide ondoan eta leihotxoetan jolgiguneak

Estaicaren gorantzunak zeharkaren tok emaiten du, azpi-harriak (edo harlaraik) edo leihoen ~~[illegible]~~ zoruetan markatu ahalean. Zeruguna hurrik etxe batetik bestera aldatzen dira. ~~[illegible]~~ haslen da azpitik da teilaturaino hedatze ~~da~~.

Harri-motbilak:

Tzonadura da zurezko zurkuilzak

Harri-hustuz mantutuak

Bintzindarien harri pikatu ageriz bustaitak edo harria idurriko trabby

Arkudeak

Egitura zure eta izaney, arse egon ditazke idekidunak

Egitunak ez du jasaiten aundidiren pizua tenzik da etxe-beherek.

harri ~~[illegible]~~ gainean du sustengu

Arte-mura

zurki, ~~[illegible]~~ adarraidunak tele ~~[illegible]~~ aun, igeltsu - ~~[illegible]~~ dantzaki